

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 19ης Ιουλίου 2017*

«Τελωνειακή ένωση – Συμφωνία Συνδέσεως μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Λεττονίας – Άρθρο 239 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 – Επιστροφή και διαγραφή εισαγωγικών δασμών – Εισαγωγή λινού υφάσματος από τη Λεττονία – Ρήτρα επιείκειας – Ειδική κατάσταση – Δόλος ή πρόδηλη αμέλεια – Απόφαση της Επιτροπής κρίνουσα ότι δεν δικαιολογείται η διαγραφή των εισαγωγικών δασμών»

Στην υπόθεση T-752/14,

Combaro SA, με έδρα τη Λωζάννη (Ελβετία), εκπροσωπούμενη από τον D. Ehle, δικηγόρο,

προσφεύγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τους A. Caeiros και B.-R. Killmann,

καθής,

με αντικείμενο προσφυγή δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως C(2014) 4908 τελικό της Επιτροπής, της 16ης Ιουλίου 2014, με την οποία απορρίφθηκε αίτηση της προσφεύγουσας για τη διαγραφή εισαγωγικών δασμών ποσού 461 415,12 ευρώ,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Prek, πρόεδρο, F. Schalin (εισηγητή) και J. Costeira, δικαστές,

γραμματέας: S. Bukšek Tomas, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της συνεδριάσεως της 6ης Δεκεμβρίου 2016,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

Εφαρμοστέο καθεστώς στις εισαγωγές υφασμάτων και Συμφωνία Συνδέσεως: εισαγωγές της προσφεύγουσας

- 1 Η απόφαση C(2014) 4908 τελικό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της 16ης Ιουλίου 2014, με την οποία διαπιστώθηκε ότι η διαγραφή εισαγωγικών δασμών δεν είναι δικαιολογημένη σε ειδική περίπτωση (REM 05/2013) (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), έχει ως αντικείμενο εισαγωγικούς δασμούς επί λινού υφάσματος το οποίο εισήχθη στην Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω της Γερμανίας μεταξύ της 10ης Δεκεμβρίου 1999 και της 10ης Ιουνίου 2002 (στο εξής: κρίσιμο χρονικό διάστημα) και του οποίου η λεττονική προτιμησιακή καταγωγή δεν αποδείχθηκε.
- 2 Το λινό ύφασμα υπόκειται, ως κλωστοϋφαντουργικό προϊόν, σε περιορισμούς κατά την εισαγωγή. Κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, ίσχυαν περιοριστικά μέτρα εφαρμοστέα μεταξύ άλλων στις εισαγωγές από την Κίνα και τη Ρωσία, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3030/93 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1993, περί κοινών κανόνων εισαγωγής ορισμένων κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων καταγωγής τρίτων χωρών (ΕΕ 1993, L 275, σ. 1).
- 3 Τα υφάσματα λεττονικής προτιμησιακής καταγωγής είχαν εξαιρεθεί από τους περιορισμούς κατά την εισαγωγή οι οποίοι αναφέρονται στη σκέψη 2 ανωτέρω. Η εξαίρεση αυτή προβλεπόταν στην Ευρωπαϊκή Συμφωνία για την εγκαθίδρυση σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Δημοκρατίας της Λεττονίας, αφετέρου (ΕΕ 1998, L 26, σ. 3, στο εξής: Συμφωνία Συνδέσεως).
- 4 Όπως και άλλα προϊόντα λεττονικής προτιμησιακής καταγωγής, τα υφάσματα απαλλάσσονταν από τους δασμούς μόνον εφόσον ο εισαγωγέας αποδείκνυε την καταγωγή τους στις τελωνειακές αρχές του κράτους μέλους εισαγωγής με πιστοποιητικό κυκλοφορίας εμπορευμάτων EUR.1, εκδοθέν από τις λεττονικές τελωνειακές αρχές κατά την εξαγωγή.
- 5 Η προσφεύγουσα, Combaro SA, είναι επιχείρηση εμπορίας υφασμάτων και άλλων αγαθών, εγκατεστημένη στην Ελβετία από το 1978.
- 6 Η προσφεύγουσα αγόραζε λινό ύφασμα από δύο λεττονικές επιχειρήσεις. Οι παραδόσεις των δύο αυτών επιχειρήσεων στην προσφεύγουσα συνοδεύονταν από πιστοποιητικά κυκλοφορίας εμπορευμάτων όπου βεβαιωνόταν ότι το παραδιδόμενο λινό ύφασμα είχε λεττονική προτιμησιακή καταγωγή.
- 7 Τα πιστοποιητικά κυκλοφορίας εμπορευμάτων ανέφεραν ως εξαγωγέα αντιστοίχως τη μία από τις δύο λεττονικές επιχειρήσεις και ως εισαγωγέα την προσφεύγουσα, τη δε Αυστρία ως χώρα προορισμού. Οι αναφερόμενοι στα πιστοποιητικά κυκλοφορίας εμπορευμάτων τόποι παραδόσεως ήταν αντιστοίχως η Jelgava (Λεττονία) και η Bauska (Λεττονία).
- 8 Κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, η προσφεύγουσα εισήγαγε στη συνέχεια το λινό ύφασμα στην Ένωση. Προέβη στη θέση του σε ελεύθερη κυκλοφορία στη Γερμανία και ζήτησε, με την υποβολή πιστοποιητικών κυκλοφορίας εμπορευμάτων, στα οποία συγκαταλέγονται τα επίμαχα στην υπό κρίση υπόθεση 51 πιστοποιητικά κυκλοφορίας εμπορευμάτων (στο εξής: επίμαχα πιστοποιητικά), απαλλαγή από τους εισαγωγικούς δασμούς δυνάμει της συμφωνίας συνδέσεως. Οι γερμανικές τελωνειακές αρχές προέβησαν σε εκτελωνισμό των προϊόντων σύμφωνα με την αίτηση της προσφεύγουσας.

Έλεγχος και διαδικασία εκ των υστέρων εισπράξεως

- 9 Στις 18 Ιουλίου 2002, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία για την Καταπολέμηση της Απάτης (OLAF) συνέταξε έκθεση αναφορικά με έρευνα την οποία είχε διεξαγάγει στη Λεττονία (στο εξής: έκθεση της OLAF). Σύμφωνα με την έκθεση της OLAF, η δανική τελωνειακή αρχή ενημέρωσε την OLAF, τον Φεβρουάριο του 2002, για τις αμφιβολίες της ως προς τη λεττονική προτιμησιακή καταγωγή του λινού υφάσματος το οποίο εισαγόταν από τη Λεττονία, παρά την υποβολή πιστοποιητικών κυκλοφορίας εμπορευμάτων όπου βεβαιωνόταν η προέλευσή του. Η έκθεση της OLAF διευκρίνιζε ότι, κατά το πέρας της έρευνας, η OLAF και οι λεττονικές τελωνειακές αρχές είχαν διαπιστώσει ότι τα πιστοποιητικά κυκλοφορίας εμπορευμάτων τα οποία είχαν υποβληθεί για την εισαγωγή στη Δανία δεν ήταν καταχωρισμένα στα μητρώα των λεττονικών τελωνειακών αρχών. Είχε επίσης διαπιστωθεί ότι ο υπάλληλος του οποίου την υπογραφή έφεραν τα εν λόγω πιστοποιητικά είχε δηλώσει εγγράφως ότι η υπογραφή την οποία έφεραν τα πιστοποιητικά αυτά δεν ανήκε στον ίδιο. Τέλος, στην έκθεση της OLAF επισημαινόταν ότι η σχετική με τα αποτυπώματα των σφραγίδων επί των επίμαχων πιστοποιητικών έρευνα δεν είχε ολοκληρωθεί.
- 10 Κατόπιν της εκθέσεως της OLAF, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απέστειλε στα κράτη μέλη, στις 11 Σεπτεμβρίου 2002, ανακοίνωση αμοιβαίας συνδρομής με την οποία ζητούσε τον έλεγχο όλων των εισαγωγών λινού υφάσματος προελεύσεως Λεττονίας.
- 11 Ως εκ τούτου, οι γερμανικές τελωνειακές αρχές ζήτησαν από τις λεττονικές τελωνειακές αρχές τη διεξαγωγή εκ των υστέρων ελέγχου των επίμαχων πιστοποιητικών (στο εξής: εκ των υστέρων έλεγχος). Οι λεττονικές τελωνειακές αρχές απήντησαν στα αιτήματα των γερμανικών τελωνειακών αρχών στις 7 Απριλίου, στις 2 Μαΐου και στις 7 Μαΐου 2003 ως εξής:
- «[Τα] [επίμαχα] πιστοποιητικά δεν έχουν καταχωριστεί στο τελωνειακό μητρώο. Δεν έχουν εκδοθεί από τα λεττονικά τελωνεία, οπότε πρέπει να θεωρηθούν ανίσχυρα.»
- 12 Οι απαντήσεις αυτές έφεραν την υπογραφή του αναπληρωτή διευθυντή των λεττονικών τελωνειακών αρχών, R., ο οποίος, στη συνέχεια, καταδικάστηκε και διώχθηκε πειθαρχικώς διότι παρέλειψε να προβεί στην είσπραξη φορολογικών οφειλών από λεττονική επιχείρηση.
- 13 Στηριζόμενες στη δήλωση των λεττονικών τελωνειακών αρχών περί ανίσχυρου των επίμαχων πιστοποιητικών, οι γερμανικές τελωνειακές αρχές θεώρησαν ότι οι εισαγωγές από την προσφεύγουσα λινού υφάσματος προελεύσεως Λεττονίας δεν μπορούσαν πλέον να τύχουν προτιμησιακής μεταχειρίσεως και, με απόφαση της 3ης Ιουλίου 2003, αποφάσισαν να κινήσουν διαδικασία εκ των υστέρων εισπράξεως των αναλογούντων εισαγωγικών δασμών (στο εξής: διαδικασία εκ των υστέρων εισπράξεως). Οι γερμανικές τελωνειακές αρχές άσκησαν επίσης ποινική δίωξη κατά των δύο εκτελεστικών διευθυντών της προσφεύγουσας, λόγω υπονοιών για διαφυγή δασμών κατά την εισαγωγή. Η διαδικασία τέθηκε στο αρχείο χωρίς να δοθεί συνέχεια όσον αφορά τον έναν εξ αυτών και συνεχίσθηκε όσον αφορά τον έτερο εξ αυτών ενώπιον του Landgericht München (περιφερειακό δικαστήριο του Μονάχου, Γερμανία).
- 14 Στο μεταξύ, με πρωτοβουλία της OLAF, διενεργήθηκαν πραγματογνωμοσύνες σχετικά με τη σύγκριση αποτυπωμάτων των σφραγίδων και των υπογραφών στα πιστοποιητικά κυκλοφορίας εμπορευμάτων που υποβλήθηκαν για τις εισαγωγές στη Δανία. Για τη διενέργεια αυτών των πραγματογνωμοσυνών, η OLAF χρειάστηκε να λάβει συγκριτικό υλικό ευρισκόμενο στη Λεττονία. Με τις επίμαχες εκθέσεις πραγματογνωμοσύνης διαπιστώθηκε ότι ορισμένα αποτυπώματα σφραγίδων ήταν ίδια με εκείνα των γνήσιων σφραγίδων των λεττονικών τελωνειακών αρχών, ενώ άλλα αποτυπώματα σφραγίδων, ελλείπει υλικού αναφοράς, απλώς υποβλήθηκαν σε γενική εκτίμηση της εικόνας τους, από την οποία προέκυπτε ότι ήταν κατά πάσα πιθανότητα γνήσια.

- 15 Όσον αφορά τη σχετική με τις υπογραφές πραγματογνωμοσύνη, διαπιστώθηκε στην αντίστοιχη έκθεση ότι η αξιολόγηση του γνήσιου της υπογραφής την οποία έφεραν τα εξετασθέντα πιστοποιητικά κυκλοφορίας εμπορευμάτων εμφάνιζε ορισμένες δυσκολίες, δεδομένου ότι η σύγκριση έπρεπε να γίνει βάσει αντιγράφων της υπογραφής αυτής, ότι δεν υπήρχε γνήσια υπογραφή του οικείου υπαλλήλου, ήτοι του Ο., κατά το χρονικό διάστημα που υπογράφηκαν τα έγγραφα και ότι η μέθοδος κατά την οποία ζητείται η εκ των υστέρων υπογραφή με σκοπό τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης ήγειρε ζητήματα αξιοπιστίας. Κατά συνέπεια, η έκθεση πραγματογνωμοσύνης κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η υπογραφή την οποία έφεραν τα εξετασθέντα πιστοποιητικά ήταν, κατά πάσα πιθανότητα, η υπογραφή του Ο.
- 16 Προς υπεράσπιση των συμφερόντων της στις εκκρεμείς διαδικασίες ενώπιον των γερμανικών ποινικών και τελωνειακών αρχών, η προσφεύγουσα απευθύνθηκε στις λεττονικές τελωνειακές αρχές και στην OLAF. Ανταποκρινόμενες στα αιτήματα της προσφεύγουσας οι λεττονικές τελωνειακές αρχές επιβεβαίωσαν, με επιστολή της 26ης Ιουνίου 2007, την απάντησή τους της 7ης Μαΐου 2003 την οποία απηύθυναν στις γερμανικές τελωνειακές αρχές, σύμφωνα με την οποία τα επίμαχα πιστοποιητικά «[έπρεπε] να θεωρηθούν ανίσχυρα», και η OLAF ενημέρωσε την προσφεύγουσα σχετικά με την κατάσταση των ερευνών της.
- 17 Τέλος, η προσφεύγουσα απηύθυνε επίσης στην Επιτροπή αίτηση προσβάσεως στην αλληλογραφία της με τις λεττονικές τελωνειακές αρχές. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε εν μέρει. Η προσφεύγουσα δεν άσκησε προσφυγή κατά της εν λόγω μερικής αρνήσεως περί προσβάσεως της στην επίμαχη αλληλογραφία.
- 18 Στις 30 Απριλίου 2009, με διάταξη του Landgericht München (περιφερειακού δικαστηρίου του Μονάχου) έλαβε τέλος η ποινική διαδικασία κατά του εκτελεστικού διευθυντή της προσφεύγουσας. Κατά τη διάταξη αυτή, δεν ήταν δυνατό να προσαφθεί πέραν πάσης αμφιβολίας στον εν λόγω διευθυντή ότι εν γνώσει του απέφυγε την καταβολή εισαγωγικών δασμών. Ειδικότερα, από τη διάταξη αυτή απέρρευε ότι ενδεχομένως είχαν διαπραχθεί παρατυπίες στους κόλπους της λεττονικής τελωνειακής αρχής. Το Landgericht München (περιφερειακό δικαστήριο του Μονάχου) διατύπωσε επίσης αμφιβολίες ως προς την πρόθεση του εν λόγω διευθυντή να αποφύγει δολίως την καταβολή εισαγωγικών δασμών προς όφελος της εταιρίας την οποία εκπροσωπούσε, ήτοι της προσφεύγουσας, ανεξαρτήτως τυχόν διαπιστώσεως της συνδρομής των αντικειμενικών κριτηρίων σχετικά με την υποχρέωση καταβολής των δασμών αυτών.
- 19 Η διαδικασία εκ των υστέρων εισπράξεως παραπέμφθηκε στο Finanzgericht München (φορολογικό δικαστήριο του Μονάχου, Γερμανία). Στο πλαίσιο αυτό, η προσφεύγουσα υποστήριξε ειδικότερα ότι η οφειλή της έπρεπε να διαγραφεί, σύμφωνα με το άρθρο 239 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ 1992, L 302, σ. 1, στο εξής: ΚΤΚ).
- 20 Με απόφαση της 28ης Νοεμβρίου 2012, το Finanzgericht München (φορολογικό δικαστήριο του Μονάχου) διαπίστωσε ότι, κατ' ουσίαν, η διαγραφή των εισαγωγικών δασμών τους οποίους όφειλε η προσφεύγουσα έπρεπε να εξετασθεί «με σοβαρότητα» διότι, αφενός, υπήρχαν στοιχεία ικανά ώστε να θεωρηθεί ότι οι υπάλληλοι των λεττονικών τελωνειακών αρχών είχαν εν γνώσει τους εκδώσει κατά τρόπο εσφαλμένο τα επίμαχα πιστοποιητικά και, αφετέρου, ότι η Επιτροπή δεν είχε ελέγξει καταλλήλως την τήρηση από τη Λεττονία του ισχύοντος προτιμησιακού καθεστώτος. Το Finanzgericht München (φορολογικό δικαστήριο του Μονάχου) διαπίστωσε επίσης ότι δεν υπήρχε πρόθεση εξαπατήσεως ή πρόδηλη αμέλεια εκ μέρους της προσφεύγουσας. Κατά συνέπεια, το Finanzgericht München (φορολογικό δικαστήριο του Μονάχου) ανέστειλε τη διαδικασία εκ των υστέρων εισπράξεως και διέταξε τις γερμανικές τελωνειακές αρχές να υποβάλουν στην Επιτροπή αίτηση διαγραφής των εν λόγω δασμών.

Διαδικασία REM 05/2013

- 21 Κατόπιν της απόφασης του Finanzgericht München (φορολογικού δικαστηρίου του Μονάχου), το Bundesministerium der Finanzen (Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών, Γερμανία) κάλεσε την προσφεύγουσα να εκθέσει τις απόψεις της και υπέβαλε στην Επιτροπή, στις 3 Σεπτεμβρίου 2013, αίτηση διαγραφής των εισαγωγικών δασμών βάσει του άρθρου 239 του ΚΤΚ. Η Επιτροπή κίνησε ως εκ τούτου τη διαδικασία REM 05/2013.
- 22 Στο πλαίσιο της διαδικασίας REM 05/2013, η Επιτροπή, βάσει του άρθρου 906α του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του ΚΤΚ (ΕΕ 1993, L 253, σ. 1, στο εξής: κανονισμός εφαρμογής), και του δικαιώματος ακροάσεως, ενημέρωσε την προσφεύγουσα, με έγγραφο της 14ης Μαρτίου 2014, σχετικά με τις αντιρρήσεις της και την πρόθεσή της να εκδώσει δυσμενή απόφαση εις βάρος της, παρέχοντάς της παράλληλα τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις της. Η προσφεύγουσα υπέβαλε παρατηρήσεις επί της απόφασης την οποία αναμενόταν να εκδώσει εις βάρος της η Επιτροπή.
- 23 Στις 16 Ιουλίου 2014, η Επιτροπή εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση.
- 24 Στην αιτιολογική σκέψη 32 της προσβαλλομένης απόφασης, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι δεν υφίστατο ειδική κατάσταση, υπό την έννοια του άρθρου 239 του ΚΤΚ, οφειλόμενη σε παράβαση των λεττονικών τελωνειακών αρχών, δεδομένου ότι δεν μπορούσε να συναγεί το συμπέρασμα ότι οι εν λόγω αρχές είχαν συμμετάσχει στην έκδοση των επίμαχων πιστοποιητικών.
- 25 Η Επιτροπή εξέτασε επίσης αν είχε η ίδια προβεί σε παράβαση στο πλαίσιο της εποπτείας της ορθής εφαρμογής της Συμφωνίας Συνδέσεως. Στις αιτιολογικές σκέψεις 36 έως 41 της προσβαλλομένης απόφασης κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν δημιουργήθηκε ειδική κατάσταση λόγω της συμπεριφοράς της.
- 26 Στις αιτιολογικές σκέψεις 42 έως 44 της προσβαλλομένης απόφασης, η Επιτροπή έκρινε ότι ούτε στις γερμανικές τελωνειακές αρχές μπορούσε να προσαφθεί παράβαση στο πλαίσιο της διαδικασίας εκ των υστέρων εισπράξεως.
- 27 Η Επιτροπή, αφού διαπίστωσε, στην αιτιολογική σκέψη 45 της προσβαλλομένης απόφασης, ότι δεν ήταν δικαιολογημένη η διαγραφή των εισαγωγικών δασμών, καθώς δεν υφίστατο ειδική κατάσταση υπό την έννοια του άρθρου 239 του ΚΤΚ, προσέθεσε, στις αιτιολογικές σκέψεις 48 έως 52 της προσβαλλομένης απόφασης, ότι η προσφεύγουσα δεν είχε επιδείξει την επιβαλλόμενη επιμέλεια.
- 28 Η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 4 Σεπτεμβρίου 2014.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 29 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 12 Νοεμβρίου 2014, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.
- 30 Στις 17 Φεβρουαρίου 2015, η Επιτροπή απέστειλε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου το υπόμνημα αντικρούσεως.
- 31 Το υπόμνημα απαντήσεως και το υπόμνημα ανταπαντήσεως κατατέθηκαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου, αντιστοίχως, στις 2 Απριλίου και στις 18 Μαΐου 2015.
- 32 Στις 12 Οκτωβρίου 2016, κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Γενικό Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας που προβλέπονται στο άρθρο 89 του Κανονισμού Διαδικασίας του

Γενικού Δικαστηρίου, έθεσε γραπτές ερωτήσεις στην Επιτροπή με έγγραφο της 19ης Οκτωβρίου, καλώντας την να απαντήσει έως την 3η Νοεμβρίου 2016. Η Επιτροπή απάντησε στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου εντός της ταχθείσας προθεσμίας. Το Γενικό Δικαστήριο ζήτησε ειδικότερα από την Επιτροπή να παράσχει διευκρινίσεις ως προς τις εκθέσεις με τα πορίσματα των ετήσιων ελέγχων τους οποίους αυτή όφειλε να διενεργήσει δυνάμει της Συμφωνίας Συνδέσεως, καθώς και να επισημάνει σε ποια από τα προσκομισθέντα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου παραρτήματα περιλαμβάνονταν οι εκθέσεις αυτές ή, ενδεχομένως, να προσκομίσει αντίτυπά τους. Το Γενικό Δικαστήριο ζήτησε, περαιτέρω, από την Επιτροπή να του προσκομίσει την ανακοίνωση COM(97) 402 της 23ης Ιουλίου 1997 την οποία επικαλείται η προσφεύγουσα στο σημείο 106 της προσφυγής. Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο ζήτησε από την Επιτροπή να του γνωρίσει εάν είχε διενεργηθεί πραγματογνωμοσύνη σχετικά με τα αποτυπώματα των σφραγίδων και τις υπογραφές που έφεραν τα επίμαχα πιστοποιητικά και να του προσκομίσει τα πορίσματά της ή, ενδεχομένως, να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους δεν διενεργήθηκε τέτοια πραγματογνωμοσύνη.

- 33 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 6ης Δεκεμβρίου 2016.
- 34 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 35 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·
 - να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

- 36 Προς στήριξη της προσφυγής της η προσφεύγουσα επικαλείται έναν μοναδικό λόγο ακυρώσεως, ο οποίος αφορά παράβαση του άρθρου 239 του ΚΤΚ.

Επί της εφαρμογής του άρθρου 239, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του ΚΤΚ

- 37 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη κατά την εκτίμηση των προϋποθέσεων σχετικά με την ύπαρξη ειδικής καταστάσεως και σχετικά με τις περιστάσεις που δεν συνεπάγονται δόλο ή πρόδηλη αμέλεια κατά την έννοια του άρθρου 905 του κανονισμού εφαρμογής, σε συνδυασμό με το άρθρο 239 του ΚΤΚ.
- 38 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.
- 39 Υπενθυμίζεται προκαταρκτικώς ότι το άρθρο 905 του κανονισμού εφαρμογής, διάταξη η οποία διευκρινίζει και αναπτύσσει τον κανόνα του άρθρου 239 του ΚΤΚ σύμφωνα με τον οποίο η επιστροφή ή η διαγραφή εισαγωγικών δασμών είναι δυνατή σε περιπτώσεις οι οποίες προκύπτουν από περιστάσεις που δεν συνεπάγονται ούτε δόλο ούτε πρόδηλη αμέλεια εκ μέρους του ενδιαφερομένου, συνιστά γενική ρήτρα επιείκειας, η οποία αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στην κάλυψη των εξαιρετικών καταστάσεων οι οποίες, αφεαυτών, δεν εμπίπτουν σε κάποια από τις περιπτώσεις που προβλέπουν τα άρθρα 900 έως 904 του κανονισμού εφαρμογής (απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 1999, *Trans-Ex-Import*, C-86/97, EU:C:1999:95, σκέψη 18). Από το γράμμα του άρθρου 905 του κανονισμού εφαρμογής προκύπτει ότι η επιστροφή εισαγωγικών δασμών εξαρτάται από δύο σωρευτικές

- προϋποθέσεις, δηλαδή, πρώτον, από την ύπαρξη ειδικής καταστάσεως και, δεύτερον, από την έλλειψη πρόδηλης αμέλειας ή δόλου εκ μέρους του ενδιαφερομένου (απόφαση της 12ης Φεβρουαρίου 2004, *Aslantrans* κατά Επιτροπής, T-282/01, EU:T:2004:42, σκέψη 53). Κατά συνέπεια, αρκεί να ελλείπει μία από τις δύο προϋποθέσεις για να μη γίνει δεκτή η επιστροφή των εισαγωγικών δασμών (αποφάσεις της 5ης Ιουνίου 1996, *Günzler Aluminium* κατά Επιτροπής, T-75/95, EU:T:1996:74, σκέψη 54, και της 12ης Φεβρουαρίου 2004, *Aslantrans* κατά Επιτροπής, T-282/01, EU:T:2004:42, σκέψη 53).
- 40 Η Επιτροπή, για να καθορίσει αν οι συγκεκριμένες συνθήκες συνιστούν ειδική κατάσταση στην οποία δεν συντρέχει ούτε πρόδηλη αμέλεια ούτε δόλος εκ μέρους του ενδιαφερομένου υπό την έννοια του άρθρου 239 του ΚΤΚ, οφείλει να εκτιμήσει το σύνολο των κρίσιμων πραγματικών στοιχείων (βλ., συναφώς, απόφαση της 15ης Μαΐου 1986, *Ορυζόμυλοι Καβάλας και Ορυζόμυλοι Αγίου Κωνσταντίνου* κατά Επιτροπής, 160/84, EU:C:1986:205, σκέψη 16).
- 41 Η υποχρέωση αυτή συνεπάγεται, σε περίπτωση όπως η προκειμένη κατά την οποία ο υπόχρεος έχει προβάλει, προς στήριξη της αιτήσεώς του για επιστροφή ή διαγραφή εισαγωγικών δασμών, την ύπαρξη παραβάσεων εκ μέρους των λεττονικών και των γερμανικών τελωνειακών αρχών καθώς και της Επιτροπής στο πλαίσιο της εφαρμογής της Συμφωνίας Συνδέσεως, ότι η Επιτροπή εκτιμά, κατά την εξέταση της αιτήσεως αυτής, το σύνολο των πραγματικών περιστατικών που αφορούν τα επίμαχα πιστοποιητικά των οποίων είχε γνώση κατά την εκτέλεση των καθηκόντων εποπτείας και ελέγχου της ορθής εφαρμογής της εν λόγω συμφωνίας (βλ., συναφώς, απόφαση της 25ης Ιουλίου 2008, *C.A.S. κατά Επιτροπής*, C-204/07 P, EU:C:2008:446, σκέψη 90).
- 42 Το συμπέρασμα αυτό επιρρωννύεται, εξάλλου, από το άρθρο 904, στοιχείο γ', του κανονισμού εφαρμογής, το οποίο προβλέπει ότι η επιστροφή ή διαγραφή εισαγωγικών δασμών δεν εγκρίνεται όταν ο «μόνος λόγος» προς στήριξη της αιτήσεως επιστροφής ή διαγραφής συνίσταται στην προσκόμιση, έστω και με καλή πίστη, για τη χορήγηση προτιμησης μεταχειρίσεως, εγγράφων τα οποία εκ των υστέρων αποδείχτηκε ότι ήταν ψευδή, πλαστογραφημένα ή δεν ίσχυαν για τη χορήγηση αυτής της μεταχειρίσεως. Τούτο σημαίνει ότι η προσκόμιση μη γνήσιων, πλαστογραφημένων ή ανίσχυρων πιστοποιητικών δεν συνιστά, αυτή καθαυτή, ειδική κατάσταση υπό την έννοια του άρθρου 239 του ΚΤΚ (απόφαση της 25ης Ιουλίου 2008, *C.A.S. κατά Επιτροπής*, C-204/07 P, EU:C:2008:446, σκέψη 91).
- 43 Αντιθέτως, άλλες περιστάσεις των οποίων γίνεται επίκληση προς στήριξη αιτήσεως επιστροφής ή διαγραφής εισαγωγικών δασμών, όπως ο ελλιπής έλεγχος εκ μέρους της Επιτροπής της ορθής εφαρμογής της Συμφωνίας Συνδέσεως, μπορούν να συνιστούν τέτοια ειδική κατάσταση (βλ., συναφώς, απόφαση της 25ης Ιουλίου 2008, *C.A.S. κατά Επιτροπής*, C-204/07 P, EU:C:2008:446, σκέψη 92).
- 44 Επομένως, η Επιτροπή διαθέτει μεν κάποιο περιθώριο εκτιμήσεως κατά την εφαρμογή του άρθρου 239 του ΚΤΚ, πλην όμως οφείλει να σταθμίζει στην πράξη, αφενός, το συμφέρον της Ένωσης προς διασφάλιση της τηρήσεως της τελωνειακής νομοθεσίας, είτε πρόκειται για διατάξεις του δικαίου της Ένωσης είτε για άλλες διατάξεις που δεσμεύουν την Ένωση, και, αφετέρου, το συμφέρον του καλόπιστου εισαγωγέα να μην υποστεί ζημίες υπερβαίνουσες τον συνήθη επιχειρηματικό κίνδυνο (απόφαση της 25ης Ιουλίου 2008, *C.A.S. κατά Επιτροπής*, C-204/07 P, EU:C:2008:446, σκέψη 93).
- 45 Αυτή η στάθμιση αποτελεί τη βάση της οικονομίας του άρθρου 239 του ΚΤΚ, το οποίο συνιστά γενική ρήτρα επιείκειας. Συνεπώς, κατά την εξέταση αιτήσεως επιστροφής ή διαγραφής εισαγωγικών δασμών, η Επιτροπή οφείλει να μη λαμβάνει υπόψη μόνον τη συμπεριφορά και τις ενέργειες του εισαγωγέα και του εξαγωγέα. Αντιθέτως, πρέπει να λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, και τις συνέπειες που έχει επί της συγκεκριμένης καταστάσεως η δική της συμπεριφορά, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της εποπτείας και ελέγχου (απόφαση της 25ης Ιουλίου 2008, *C.A.S. κατά Επιτροπής*, C-204/07 P, EU:C:2008:446, σκέψη 94).

46 Δεδομένου ότι οι προϋποθέσεις του άρθρου 239 του ΚΤΚ είναι σωρευτικές, πρέπει να εξεταστεί καταρχάς η πρώτη προϋπόθεση, η οποία αφορά την ύπαρξη ειδικής καταστάσεως, και, ακολούθως, εφόσον κριθεί απαραίτητο, η δεύτερη προϋπόθεση, η οποία αφορά την απουσία δόλου ή πρόδηλης αμέλειας.

Επί της προϋποθέσεως η οποία αφορά την ύπαρξη ειδικής καταστάσεως

47 Η προσφεύγουσα διέκρινε το πρώτο σκέλος του μόνου λόγου ακυρώσεως, το οποίο αφορά παράβαση της προϋποθέσεως περί υπάρξεως ειδικής καταστάσεως, σε περισσότερες της μιας αιτιάσεις. Ωστόσο, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει σκόπιμο να εξετάσει τις αιτιάσεις αυτές από κοινού.

48 Ως προκαταρκτική παρατήρηση υπενθυμίζεται ότι, για να εκτιμηθεί αν υφίστανται παραβάσεις εκ μέρους των αρχών τρίτων χωρών και της Επιτροπής, οι οποίες είναι ικανές να στοιχειοθετήσουν ειδικές καταστάσεις κατά την έννοια του άρθρου 239 του ΚΤΚ, επιβάλλεται, σε κάθε κρινόμενη περίπτωση, η εξέταση της πραγματικής φύσεως των υποχρεώσεων που υπέχουν οι εν λόγω αρχές και η Επιτροπή, αντιστοίχως, από την εφαρμοστέα ρύθμιση (βλ., συναφώς, απόφαση της 11ης Ιουλίου 2002, *Hyper κατά Επιτροπής*, T-205/99, EU:T:2002:189, σκέψη 117).

49 Πρέπει να σημειωθεί συναφώς ότι η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας προς στήριξη του πρώτου σκέλους του μόνου λόγου ακυρώσεως στηρίζεται κυρίως στην άποψη ότι οι λεττονικές τελωνειακές αρχές πράγματι εξέδωσαν τα επίμαχα πιστοποιητικά. Οι διάφορες παραβάσεις τις οποίες προσάπτει η προσφεύγουσα στις λεττονικές τελωνειακές αρχές είναι, κατ' αυτήν, δηλωτικές του βασίμου της απόψεώς της. Στο πλαίσιο αυτό, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η ειδική κατάσταση στην οποία τελεί είναι απόρροια του συνόλου των συγκεκριμένων περιστάσεων, ιδίως των σχετικών με τις πλημμέλειες τις οποίες καταλογίζει στις λεττονικές τελωνειακές αρχές.

50 Η προσφεύγουσα προσάπτει επίσης στη γερμανική τελωνειακή αρχή ότι παρέβη τις υποχρεώσεις της όπως αυτές απορρέουν από τα πρόσθετα πρωτόκολλα των συμφωνιών συνδέσεως και από τον κανονισμό (ΕΚ) 515/97 του Συμβουλίου, της 13ης Μαρτίου 1997, περί της αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των διοικητικών αρχών των κρατών μελών και της συνεργασίας των αρχών αυτών με την Επιτροπή με σκοπό τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής των τελωνειακών και γεωργικών ρυθμίσεων (ΕΕ 1997, L 82, σ. 1). Λαμβανομένου υπόψη ειδικότερα του περιεχομένου των εγγράφων της 7ης Απριλίου και της 7ης Μαΐου 2003 και των εκθέσεων του γραφείου γερμανικών τελωνειακών ερευνών, προσάπτει στις γερμανικές τελωνειακές αρχές ότι χαρακτήρισαν τα επίμαχα πιστοποιητικά «πλαστά» χωρίς να προβούν σε ενδελεχή εξέταση. Εκτιμά ότι οι γερμανικές τελωνειακές αρχές δεν διακρίβωσαν τα πραγματικά περιστατικά, είτε άμεσα σε συνεργασία με τη λεττονική τελωνειακή διοίκηση είτε μέσω της OLAF.

51 Δεδομένων των ως άνω περιστάσεων, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως καθόσον συνήγαγε το συμπέρασμα ότι δεν συνέτρεχε εν προκειμένω ειδική κατάσταση. Επίσης, η προσφεύγουσα υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι η Επιτροπή παρέβη την υποχρέωση εποπτείας την οποία υπέχει, υπό την έννοια της Συμφωνίας Συνδέσεως, και όφειλε, δυνάμει ορισμένων διατάξεων της συμφωνίας αυτής, να ενεργήσει έτσι ώστε να εξακριβώσει τα πραγματικά περιστατικά της συγκεκριμένης υποθέσεως.

52 Τα ενδεικτικά στοιχεία και τα επιχειρήματα τα οποία επικαλείται η προσφεύγουσα είναι ειδικότερα τα ακόλουθα.

53 Πρώτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι τα αποτυπώματα των σφραγίδων επί των επίμαχων πιστοποιητικών «προφανώς συμπίπτουν» με τα αποτυπώματα των σφραγίδων που χρησιμοποιούν οι λεττονικές τελωνειακές αρχές. Επιπλέον, οι διενεργηθείσες πραγματογνωμοσύνες επί των

πιστοποιητικών κυκλοφορίας εμπορευμάτων τα οποία υποβλήθηκαν για τις εισαγωγές στη Δανία καταδεικνύουν ότι ήταν έστω πιθανή η γνησιότητα των αποτυπωμάτων των σφραγίδων και των υπογραφών που έφεραν.

- 54 Δεύτερον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι οι απαντήσεις τις οποίες απέστειλαν οι λεττονικές τελωνειακές αρχές, στο πλαίσιο του εκ των υστέρων ελέγχου, ήταν παράτυπες και αόριστες. Η προσφεύγουσα προβάλλει συναφώς ότι το γεγονός ότι οι λεττονικές τελωνειακές αρχές ανέφεραν ότι τα επίμαχα έγγραφα ήταν «ανίσχυρα» αποδεικνύει ότι οι εν λόγω αρχές συμμετείχαν στην έκδοση των πιστοποιητικών αυτών. Κατά την προσφεύγουσα, δεν είναι συνεπές οι λεττονικές τελωνειακές αρχές να αποφαίνονται επί της ισχύος των επίμαχων πιστοποιητικών, ενώ διατείνονται, παράλληλα, ότι τα εν λόγω πιστοποιητικά δεν υπήρχαν στα μητρώα τους. Επιπλέον, ακόμη και αν τα επίμαχα πιστοποιητικά δεν περιλαμβάνονταν στα μητρώα των λεττονικών τελωνειακών αρχών, τούτο δεν σημαίνει ότι ήταν πλαστά. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα θεωρεί ότι οι λεττονικές τελωνειακές αρχές δεν ήταν υποχρεωμένες να τηρούν μητρώα. Επίσης, κατά την προσφεύγουσα, τα μητρώα αυτά δεν προσδιορίστηκαν στις απαντήσεις τις οποίες παρείχαν οι λεττονικές τελωνειακές αρχές.
- 55 Τρίτον, το γεγονός ότι οι απαντήσεις των λεττονικών τελωνειακών αρχών έφεραν την υπογραφή του αναπληρωτή διευθυντή των λεττονικών τελωνειακών αρχών, R., ο οποίος στη συνέχεια καταδικάστηκε ποινικά για ενέργειες στο πλαίσιο των καθηκόντων του, θέτει εν αμφιβόλω την αποδεικτική ισχύ των απαντήσεων αυτών. Η προσφεύγουσα παραπέμπει συναφώς σε δημοσιεύματα του τύπου σύμφωνα με τα οποία ο R. και ακόμη ένα υψηλά ιστάμενο πρόσωπο στις λεττονικές τελωνειακές αρχές καταδικάστηκαν για παράνομες πράξεις στο πλαίσιο των καθηκόντων τους.
- 56 Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει επίσης ότι επικρατούσε κλίμα διαφθοράς στους κόλπους της λεττονικής τελωνειακής διοικήσεως κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα. Επικαλείται συναφώς πλήθος εκθέσεων της Επιτροπής οι οποίες αναφέρονταν στη διαφθορά στη Λεττονία (στο εξής: εκθέσεις της Επιτροπής).
- 57 Τέταρτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι δεν είναι πλέον δυνατό να εξακριβωθούν τα πραγματικά περιστατικά. Θεωρεί ότι οι λεττονικές τελωνειακές αρχές δεν απάντησαν στις αιτήσεις της OLAF για παροχή στοιχείων ή ότι απάντησαν με καθυστέρηση, όπως προκύπτει από τη μεταξύ τους αλληλογραφία. Κατά την προσφεύγουσα, οι λεττονικές τελωνειακές αρχές σκοπίμως κατέστρεψαν τα αποτυπώματα των σφραγίδων προκειμένου να εξαλείψουν τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία τις ενέπλεκαν στην έκδοση των επίμαχων πιστοποιητικών.
- 58 Επιπλέον, σύμφωνα με την προσφεύγουσα, το γεγονός ότι οι τελωνειακές και εισαγγελικές αρχές της Λεττονίας δεν διενήργησαν έρευνα αποδεικνύει ότι οι λεττονικές τελωνειακές αρχές είχαν εμπλακεί στην έκδοση των επίμαχων πιστοποιητικών.
- 59 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας. Εκτιμά κατ' ουσίαν ότι τα ενδεικτικά στοιχεία τα οποία προβάλλει η προσφεύγουσα δεν αποδεικνύουν ότι οι λεττονικές τελωνειακές αρχές συμμετείχαν στην έκδοση των επίμαχων πιστοποιητικών. Επιπλέον, εκτιμά ότι εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις εποπτείας και ελέγχου της ορθής εφαρμογής της Συμφωνίας Συνδέσεως τις οποίες υπέχει. Υποστηρίζει ότι, αντιθέτως προς τα προβαλλόμενα από την προσφεύγουσα, η Συμφωνία Συνδέσεως δεν της παρείχε τη δυνατότητα να αναλάβει δράση έναντι της λεττονικής τελωνειακής διοικήσεως η οποία απαιτούσε εποπτεία από αξιόπιστους τελωνειακούς υπαλλήλους ή τη θέση σε εφαρμογή ενός συγκεντρωτικού συστήματος εκδόσεως πιστοποιητικών καταγωγής και την οργάνωση ειδικών επισκέψεων προς διασφάλιση της ορθής εφαρμογής της Συμφωνίας Συνδέσεως.
- 60 Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί ότι υπήρχε «αντιστοιχία» ανάμεσα στα αποτυπώματα των σφραγίδων επί των επίμαχων πιστοποιητικών και σε εκείνα των σφραγίδων που χρησιμοποιούν οι λεττονικές τελωνειακές αρχές. Πάντως, η Επιτροπή τονίζει ότι οι πραγματογνωμοσύνες οι σχετικές με τα αποτυπώματα των σφραγίδων καθώς και με τις υπογραφές τις οποίες έφεραν τα υποβληθέντα για τις εισαγωγές στη Δανία πιστοποιητικά δεν διεξήχθησαν επί των επίμαχων πιστοποιητικών και δεν

κατέληξαν σε οριστικά συμπεράσματα, αλλά υποδήλωναν απλώς ότι επρόκειτο πιθανώς για γνήσια αποτυπώματα σφραγίδων και υπογραφές. Οι ομοιότητες μεταξύ των αποτυπωμάτων των σφραγίδων και των αποτελεσμάτων των πραγματογνωμοσυνών δεν καθιστούσαν δυνατή τη συναγωγή οριστικού συμπεράσματος ως προς τον γνήσιο ή τον πλαστό χαρακτήρα των επίμαχων πιστοποιητικών.

- 61 Όσον αφορά τις απαντήσεις των λεττονικών τελωνειακών αρχών στο πλαίσιο του εκ των υστέρων ελέγχου, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι απαντήσεις αυτές ήταν σαφείς και χωρίς αμφισημίες.
- 62 Όσον αφορά την καταδίκη του αναπληρωτή διευθυντή των λεττονικών τελωνειακών αρχών, R., η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι τούτη ουδόλως σχετίζεται με την έκδοση των επίμαχων πιστοποιητικών. Από το γεγονός αυτό δεν δύναται να προκύψει ότι οι λεττονικές τελωνειακές αρχές εξέδωσαν ή συμμετείχαν στην έκδοση των επίμαχων πιστοποιητικών. Επιπλέον, η Επιτροπή τονίζει ότι οι απαντήσεις τις οποίες απέστειλαν οι λεττονικές τελωνειακές αρχές σε μεταγενέστερη ημερομηνία και οι οποίες έφεραν την υπογραφή άλλου τελωνειακού υπαλλήλου (βλ. σκέψη 16 ανωτέρω) επιβεβαίωσαν τα έγγραφα του R.
- 63 Όσον αφορά τις εκθέσεις της Επιτροπής οι οποίες αναφέρονταν σε κλίμα διαφθοράς στο εσωτερικό των λεττονικών τελωνειακών αρχών, η Επιτροπή εκτιμά ότι εκ της καταστάσεως αυτής δεν μπορεί να συναχθεί ότι τα επίμαχα πιστοποιητικά εκδόθηκαν από τις λεττονικές τελωνειακές αρχές. Εξάλλου, η διαφθορά στην οποία αναφέρονται οι εν λόγω εκθέσεις ουδόλως συνδέεται με την προτιμησιακή δασμολογική μεταχείριση.
- 64 Η Επιτροπή υποστηρίζει, τέλος, ότι, αντιθέτως προς τα όσα προβάλλει η προσφεύγουσα, οι λεττονικές τελωνειακές αρχές επέδειξαν διάθεση καλής συνεργασίας με την OLAF και με τις γερμανικές τελωνειακές αρχές. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του εκ των υστέρων ελέγχου καθώς και στο πλαίσιο της έρευνας της OLAF στη Λεττονία, απάντησαν στις αιτήσεις των γερμανικών τελωνειακών αρχών και στις αιτήσεις της Επιτροπής. Τα έγγραφα τα οποία επικαλείται η προσφεύγουσα καταδεικνύουν ότι οι λεττονικές τελωνειακές αρχές απάντησαν στα τεθέντα ερωτήματα εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, καίτοι οι λεττονικές τελωνειακές αρχές διευκρίνισαν ότι δεν ήταν σε θέση να αποστείλουν αποτυπώματα των γνήσιων σφραγίδων, εντούτοις τούτο δεν είναι δηλωτικό προθέσεως συγκαλύψεως παράνομης συμπεριφοράς.
- 65 Κατόπιν των εκτιμήσεων αυτών, η Επιτροπή υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι οι λεττονικές τελωνειακές αρχές τήρησαν τη Συμφωνία Συνδέσεως και ότι απέστειλαν ικανοποιητικές απαντήσεις, εντός των προθεσμιών, στην OLAF και στις γερμανικές τελωνειακές αρχές. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν είχε λόγο να προβεί σε ενδελεχέστερη έρευνα αναφορικά με τα επίμαχα πιστοποιητικά. Υποστηρίζει επίσης ότι εκπλήρωσε την υποχρέωση εποπτείας την οποία υπέχει όσον αφορά την ορθή εφαρμογή της Συμφωνίας Συνδέσεως και υπενθυμίζει ότι οι κανόνες σχετικά με την καταγωγή των προϊόντων στηρίζονται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των αρχών των κρατών μελών εισαγωγής και των αντίστοιχων του κράτους εξαγωγής.
- 66 Ομοίως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ούτε οι γερμανικές τελωνειακές αρχές παρέβησαν τις υποχρεώσεις τους. Συγκεκριμένα, δεσμεύονταν από τις απαντήσεις των λεττονικών τελωνειακών αρχών στο πλαίσιο του εκ των υστέρων ελέγχου. Προκύπτει, επίσης, από έγγραφο το οποίο απέστειλαν οι γερμανικές τελωνειακές αρχές σε απάντηση αιτήσεως της προσφεύγουσας ότι είχαν εξακριβώσει τα πραγματικά περιστατικά.
- 67 Επιβάλλεται η υπόμνηση ότι η Επιτροπή, ως θεματοφύλακας της Συνθήκης και των συναπτόμενων δυνάμει αυτής συμφωνιών, οφείλει να βεβαιώνεται σχετικά με την ορθή εφαρμογή των υποχρεώσεων που ανέλαβε η τρίτη χώρα δυνάμει συμφωνίας συναφθείσας με την Ένωση, με τα μέσα που προβλέπονται από τη συμφωνία ή από τις ληφθείσες δυνάμει αυτής αποφάσεις (βλ., συναφώς, απόφαση της 25ης Ιουλίου 2008, C.A.S. κατά Επιτροπής, C-204/07 P, EU:C:2008:446, σκέψη 95).

68 Η υποχρέωση αυτή απορρέει επίσης από τη Συμφωνία Συνδέσεως καθώς και από τα πρωτόκολλα που προσαρτώνται σε αυτήν. Το άρθρο 110 της συμφωνίας συνδέσεως ορίζει ότι το συμβούλιο συνδέσεως, το οποίο αποτελείται από τα μέλη της Επιτροπής, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από τα μέλη που ορίζει η κυβέρνηση της Λεττονίας, εποπτεύει την εφαρμογή της συμφωνίας αυτής. Από το άρθρο 113 της Συμφωνίας Συνδέσεως προκύπτει ότι κάθε μέρος δύναται να υποβάλει στο συμβούλιο συνδέσεως τις τυχόν διαφορές σχετικά με την εφαρμογή ή την ερμηνεία της εν λόγω συμφωνίας. Προκύπτουν, επίσης, από το άρθρο 14, με τίτλο «Εφαρμογή», του πρωτοκόλλου αριθ. 5 της Συμφωνίας Συνδέσεως, για την αμοιβαία συνδρομή μεταξύ διοικητικών αρχών σε τελωνειακά θέματα, τα εξής:

«Η διαχείριση της εφαρμογής του παρόντος πρωτοκόλλου ανατίθεται στις κεντρικές τελωνειακές αρχές της Λεττονίας, αφενός, και στις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής [...] και, όταν κρίνεται σκόπιμο, στις τελωνειακές αρχές των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφετέρου. Οι προαναφερθείσες αρχές αποφασίζουν σχετικά με όλα τα πρακτικά μέτρα και τις ρυθμίσεις που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή του, λαμβάνοντας υπόψη τους κανόνες για την προστασία δεδομένων. Μπορούν να εισηγούνται στο συμβούλιο σύνδεσης τροποποιήσεις που κρίνουν ότι πρέπει να επέλθουν στο παρόν πρωτόκολλο.»

69 Πρέπει, επίσης, να επισημανθεί ότι η Επιτροπή, στο πλαίσιο της υποχρέωσης εποπτείας και ελέγχου της ορθής εφαρμογής της Συμφωνίας Συνδέσεως, έχει ορισμένες προνομίες.

70 Συγκεκριμένα, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από τις λεττονικές τελωνειακές αρχές, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 3, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου αριθ. 5 της συμφωνίας συνδέσεως, κάθε πληροφορία προς διασφάλιση της ορθής εφαρμογής της τελωνειακής νομοθεσίας (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 25ης Ιουλίου 2008, C.A.S. κατά Επιτροπής, C-204/07 P, EU:C:2008:446, σκέψη 100).

71 Η Επιτροπή μπορεί επίσης, βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 3, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου αριθ. 5 της Συμφωνίας Συνδέσεως, να ζητήσει από τις λεττονικές τελωνειακές αρχές να λάβουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν την επιτήρηση των φυσικών ή νομικών προσώπων για τα οποία υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να πιστεύεται ότι παραβαίνουν ή παρέβησαν την τελωνειακή νομοθεσία (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 25ης Ιουλίου 2008, C.A.S. κατά Επιτροπής, C-204/07 P, EU:C:2008:446, σκέψη 101).

72 Επιπλέον, κατά το άρθρο 7, παράγραφοι 3 και 4, του πρωτοκόλλου αριθ. 5 της συμφωνίας συνδέσεως, δεόντως εξουσιοδοτημένοι υπάλληλοι της Επιτροπής είναι δυνατόν, με τη σύμφωνη γνώμη των λεττονικών τελωνειακών αρχών και υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζουν οι τελευταίες, να λάβουν από τα γραφεία των αρχών αυτών στοιχεία σχετικά με την παράβαση της τελωνειακής νομοθεσίας και να παρίστανται κατά τις έρευνες που διεξάγονται στο λεττονικό έδαφος (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 25ης Ιουλίου 2008, C.A.S. κατά Επιτροπής, C-204/07 P, EU:C:2008:446, σκέψη 102).

73 Εξάλλου, το ίδιο ισχύει και για το άρθρο 31, παράγραφος 2, του πρωτοκόλλου αριθ. 3 της Συμφωνίας Συνδέσεως, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 4/98 του Συμβουλίου Σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Δημοκρατίας της Λεττονίας, αφετέρου, της 2ας Δεκεμβρίου 1998 σχετικά με την έγκριση τροποποιήσεων του πρωτοκόλλου αριθ. 3 της [Συμφωνίας Συνδέσεως], οι οποίες περιλαμβάνονται στην απόφαση αριθ. 1/97 της μεικτής επιτροπής στο πλαίσιο της συμφωνίας ελευθέρων συναλλαγών και εμπορικών θεμάτων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα αφενός, και της Δημοκρατίας της Λεττονίας, αφετέρου (ΕΕ 1999, L 6, σ. 10, στο εξής: απόφαση 4/98), κατά το οποίο, «[γ]ια να διασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή του παρόντος πρωτοκόλλου, η [Ένωση] και η Λετονία παρέχουν αμοιβαία συνδρομή, μέσω των αρμοδίων τελωνειακών υπηρεσιών, για τον έλεγχο της γνησιότητας των πιστοποιητικών κυκλοφορίας EUR.1 ή

των δηλώσεων τιμολογίου και της ακρίβειας των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτά τα έγγραφα» (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 25ης Ιουλίου 2008, C.A.S. κατά Επιτροπής, C-204/07 P, EU:C:2008:446, σκέψη 103).

- 74 Επομένως, εναπόκειται στην Επιτροπή να ασκεί πλήρως τις προνομίες που της απονέμουν οι διατάξεις της Συμφωνίας Συνδέσεως και οι εκδοθείσες προς εκτέλεσή της αποφάσεις και πρωτόκολλα, προκειμένου να μην παραβιάζει τις υποχρεώσεις της εποπτείας και ελέγχου της ορθής εφαρμογής της εν λόγω συμφωνίας (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 25ης Ιουλίου 2008, C.A.S. κατά Επιτροπής, C-204/07 P, EU:C:2008:446, σκέψη 104).
- 75 Τέτοιου είδους άσκηση επιβάλλεται κατά μείζονα λόγο στη συγκεκριμένη υπόθεση, λόγω των ενδείξεων περί πιθανής εμπλοκής των λεττονικών τελωνειακών αρχών στην έκδοση των επίμαχων πιστοποιητικών, ήτοι λόγω του ότι:
- ο εκ των υστέρων έλεγχος των επίμαχων πιστοποιητικών κινήθηκε συνεπεία της έρευνας της OLAF σχετικά με τις εισαγωγές λινού υφάσματος στη Δανία·
 - η έκθεση της OLAF αναφέρεται σε πολύ σύντομη μεταφορά του λινού υφάσματος σε λεττονική τελωνειακή αποθήκη με σκοπό να αποκρυβεί η καταγωγή των επίμαχων εμπορευμάτων·
 - οι πραγματογνωμοσύνες επί των αποτυπωμάτων των σφραγίδων και επί των υπογραφών που έφεραν τα πιστοποιητικά τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για τις εισαγωγές στη Δανία, μετά την έκθεση της OLAF, αποδεικνύουν ότι κατά πάσα πιθανότητα επρόκειτο για γνήσια αποτυπώματα σφραγίδων και για γνήσιες υπογραφές·
 - τα αποτυπώματα των σφραγίδων τα οποία έφεραν τα επίμαχα πιστοποιητικά εμφανίζουν μεγάλη ομοιότητα με τα αποτυπώματα των γνήσιων σφραγίδων των λεττονικών τελωνειακών αρχών·
 - ο αναπληρωτής διευθυντής των λεττονικών τελωνειακών αρχών, R., υπογράφων τα επίμαχα πιστοποιητικά και τα έγγραφα στο πλαίσιο του εκ των υστέρων ελέγχου, καταδικάστηκε για παράνομες πράξεις στο πλαίσιο των καθηκόντων του·
 - οι λεττονικές τελωνειακές αρχές δεν ήταν σε θέση να προσκομίσουν τα αποτυπώματα των γνήσιων σφραγίδων που χρησιμοποιούνται στις οικείες τελωνειακές υπηρεσίες, ήτοι στις τελωνειακές αρχές των Jelgava και Bauska·
 - οι εκθέσεις της Επιτροπής αναφέρονται σε κλίμα διαφθοράς, ιδίως στο εσωτερικό των λεττονικών τελωνειακών αρχών·
 - οι εισαγωγές λινού υφάσματος προελεύσεως Λεττονίας αυξήθηκαν και υπερέβησαν την ικανότητα παραγωγής της χώρας αυτής.
- 76 Συγκεκριμένα, υπό το πρίσμα αυτών των ενδεικτικών στοιχείων, οι απαντήσεις των λεττονικών τελωνειακών αρχών αποδεικνύονται ανεπαρκείς προκειμένου να διαπιστωθεί αν τα επίμαχα πιστοποιητικά ήταν γνήσια ή πλαστά. Βεβαίως, είναι αληθές ότι, όπως παρατηρεί η Επιτροπή, από τα ενδεικτικά στοιχεία τα οποία προσκόμισε η προσφεύγουσα δεν προέκυπτε ότι οι λεττονικές τελωνειακές αρχές είχαν συμμετάσχει στην έκδοση των επίμαχων πιστοποιητικών. Λαμβανομένου όμως υπόψη του συνόλου των ενδεικτικών στοιχείων τα οποία μνημονεύονται στη σκέψη 75 ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή όφειλε να ασκήσει τις προνομίες της με σκοπό την ορθή εφαρμογή της Συμφωνίας Συνδέσεως και να προβεί σε εξακρίβωση ενδελεχέστερη από αυτήν στην οποία προέβη εν προκειμένω.

- 77 Κατά συνέπεια, εναπόκειται στην Επιτροπή να ζητήσει διευκρινίσεις ως προς τις έρευνες τις οποίες είχαν διενεργήσει οι λεττονικές τελωνειακές αρχές ώστε να εξακριβωθούν τα πραγματικά περιστατικά της συγκεκριμένης υποθέσεως.
- 78 Πρώτον, η Επιτροπή όφειλε να ρωτήσει σε ποια έγγραφα αντιστοιχούσαν οι αριθμοί τους οποίους έφεραν τα επίμαχα πιστοποιητικά, αν οι υπογραφές επί των επίμαχων πιστοποιητικών αντιστοιχούσαν σε πρόσωπα εργαζόμενα στις λεττονικές τελωνειακές αρχές και, σε καταφατική περίπτωση, αν τα πρόσωπα αυτά είχαν πράγματι υπογράψει τα επίμαχα έγγραφα.
- 79 Δεύτερον, προκύπτει από την αλληλογραφία μεταξύ της OLAF και των λεττονικών τελωνειακών αρχών ότι οι εν λόγω αρχές δεν ήταν σε θέση να προσκομίσουν αποτυπώματα των γνήσιων σφραγίδων σχετικά με τα επίμαχα πιστοποιητικά, με την αιτιολογία ότι τα είχαν καταστρέψει.
- 80 Παρά ταύτα, ακόμη και αν οι λεττονικές τελωνειακές αρχές δεν ήταν υποχρεωμένες να τα φυλάξουν, επισημαίνεται ότι αυτή ακριβώς η κοινοποίηση των δειγμάτων των αποτυπωμάτων των σφραγίδων και των υπογραφών που χρησιμοποιούνται στις οικείες τελωνειακές υπηρεσίες καθιστά δυνατό τον αποτελεσματικό έλεγχο της τηρήσεως των τελωνειακών κανόνων περί προνομιακής δασμολογικής μεταχειρίσεως (βλ., συναφώς, απόφαση της 25ης Ιουλίου 2008, C.A.S. κατά Επιτροπής, C-204/07 P, EU:C:2008:446, σκέψη 117).
- 81 Η υποχρέωση της Επιτροπής να μεριμνά για την ορθή εφαρμογή της Συμφωνίας Συνδέσεως συνεπάγεται ότι τόσο η ίδια όσο και οι τελωνειακές αρχές των κρατών μελών, με τη συνδρομή της Επιτροπής, διαθέτουν ανά πάσα στιγμή όλα τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για τη διενέργεια αποτελεσματικών ελέγχων, ενώ τα δείγματα των αποτυπωμάτων των σφραγίδων και των υπογραφών αδιαμφισβήτητα αποτελούν τέτοια στοιχεία (βλ., συναφώς, απόφαση της 25ης Ιουλίου 2008, C.A.S. κατά Επιτροπής, C-204/07 P, EU:C:2008:446, σκέψη 118).
- 82 Εν προκειμένω, όμως, η Επιτροπή δεν έλαβε τα αποτυπώματα των σφραγίδων τα οποία ζήτησε στο πλαίσιο του εκ των υστέρων ελέγχου, ενώ δεν ζήτησε ούτε εξέτασε τις υπογραφές τις οποίες έφεραν τα επίμαχα πιστοποιητικά.
- 83 Τρίτον, επισημαίνεται ότι δεν προκύπτει από τη δικογραφία αν οι λεττονικές τελωνειακές αρχές επιθεώρησαν τους εξαγωγείς. Υπενθυμίζεται συναφώς ότι από το άρθρο 32, παράγραφος 3, του πρωτοκόλλου αριθ. 3 της Συμφωνίας Συνδέσεως, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 4/98, προκύπτει ότι οι τελωνειακές αρχές της χώρας εξαγωγής «έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν την προσκόμιση κάθε αποδεικτικού στοιχείου και να διενεργήσουν ελέγχους των λογιστικών βιβλίων του εξαγωγέα καθώς και οποιονδήποτε άλλο έλεγχο κρίνουν αναγκαίο». Κατά συνέπεια, η Επιτροπή όφειλε, ιδίως καθόσον δεν ήταν δυνατή η εξέταση των αποτυπωμάτων των σφραγίδων και των υπογραφών, να ρωτήσει τις λεττονικές τελωνειακές αρχές αν είχαν διενεργηθεί τέτοιοι έλεγχοι και, αν όχι, τους λόγους μη διενεργειάς τους.
- 84 Είναι βεβαίως αληθές ότι το άρθρο 32, παράγραφος 3, του πρωτοκόλλου αριθ. 3, σχετικά με τον ορισμό της έννοιας «προϊόντα καταγωγής» και τις ρυθμίσεις για τη διοικητική συνεργασία, της Συμφωνίας Συνδέσεως δεν επιβάλλει λεπτομερώς στο κράτος εξαγωγής τον τρόπο με τον οποίο οφείλει να διενεργήσει εκ των υστέρων έλεγχο των πιστοποιητικών κυκλοφορίας. Πάντως, η διάταξη αυτή προϋποθέτει ότι, όσον αφορά τις οικονομικές συνέπειες για τον εισαγωγέα και τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, η Επιτροπή όφειλε να λάβει διαβεβαιώσεις ότι ο έλεγχος αυτός είχε διενεργηθεί με αξιοπιστία και υπευθυνότητα, ιδίως καθόσον, στο σημείο 4 της εκθέσεως της OLAF, με τίτλο «Συμπεράσματα», αναφέρονται τα εξής:

«Η υπόθεση αυτή ανέδειξε, για ακόμη μία φορά, ότι, όταν πρόκειται για περίπλοκες υποθέσεις απάτης, είναι χρησιμότερο και πιο αποτελεσματικό να μην χρησιμοποιούνται αποκλειστικώς οι εφαρμοστές διοικητικές διαδικασίες (όπως, εν προκειμένω, η διαδικασία εκ των υστέρων ελέγχου) αλλά να επιχειρείται η διευκρίνιση όλων των πτυχών της υποθέσεως επί τόπου και σε στενή συνεργασία με τις

αρμόδιες αρχές της οικείας τρίτης χώρας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι διάφορες χώρες έχουν, μεταξύ άλλων, τη δυνατότητα να αντιληφθούν τον ενδεδειγμένο τρόπο δράσεως στο πλαίσιο τέτοιων ελέγχων και να γνωρίσουν τις πληροφορίες και τα έγγραφα που είναι αναγκαία για την εξακρίβωση και τη δίωξη των παραβάσεων εντός της Κοινότητας, ώστε να είναι σε θέση να αξιολογήσουν καλύτερα τις ανάγκες των κρατών μελών σε αντίστοιχες περιπτώσεις και, ως εκ τούτου, να διενεργήσουν τους δικούς τους ελέγχους.»

- 85 Από το σύνολο των ανωτέρω εκτιμήσεων προκύπτει ότι η Επιτροπή παρέβη τις υποχρεώσεις εποπτείας και ελέγχου της ορθής εφαρμογής της Συμφωνίας Συνδέσεως τις οποίες υπέχει. Συγκεκριμένα, εάν η Επιτροπή είχε ασκήσει πλήρως τις προνομίες που της απονέμουν οι διατάξεις της Συμφωνίας Συνδέσεως για την ορθή εφαρμογή της εν λόγω συμφωνίας, ο γνήσιος ή πλαστός χαρακτήρας των επίμαχων πιστοποιητικών θα μπορούσε να είχε διαπιστωθεί με μεγαλύτερη βεβαιότητα.
- 86 Είναι αληθές ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το σύστημα διοικητικής συνεργασίας που θεσπίζεται από πρωτόκολλο το οποίο προβλέπει, σε παράρτημα συμφωνίας συναφθείσας μεταξύ της Ένωσης και τρίτης χώρας, κανόνες σχετικούς με την καταγωγή των προϊόντων στηρίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των αρχών των κρατών μελών εισαγωγής και εκείνων των κρατών εξαγωγής (βλ. απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 2011, *Afasia Knits Deutschland*, C-409/10, EU:C:2011:843, σκέψη 28 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 87 Ωστόσο, δεδομένων των περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως (βλ. σκέψη 75 ανωτέρω), η Επιτροπή όφειλε να ασκήσει τις προνομίες της για την ορθή εφαρμογή της Συμφωνίας Συνδέσεως παρά τις απαντήσεις των λεττονικών τελωνειακών αρχών στο πλαίσιο του εκ των υστέρων ελέγχου. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή διέθετε πληροφορίες από τις οποίες ανέκυπταν σοβαρά ερωτήματα ως προς την προέλευση των επίμαχων πιστοποιητικών.
- 88 Ελλείψει απαντήσεων στα ερωτήματα αυτά, η Επιτροπή δεν μπορούσε εγκύρως να αποφανθεί επί της εν προκειμένω καταστάσεως. Συγκεκριμένα, οι απαντήσεις των λεττονικών τελωνειακών αρχών στο πλαίσιο του εκ των υστέρων ελέγχου ήταν απλώς σύντομες διαβεβαιώσεις από τις οποίες η Επιτροπή δεν ήταν σε θέση να αντλήσει συμπεράσματα ως προς την εμπλοκή ή μη υπαλλήλων των λεττονικών τελωνειακών αρχών στην έκδοση των επίμαχων πιστοποιητικών. Το ίδιο ισχύει και για την επιβεβαίωση της απαντήσεως την οποία απέστειλαν στην προσφεύγουσα οι λεττονικές τελωνειακές αρχές (βλ. σκέψη 16 ανωτέρω), η οποία όπως προκύπτει από τη δικογραφία δεν ήταν αποτέλεσμα πραγματικής επανεξετάσεως του φακέλου τον οποίο τήρησαν οι λεττονικές τελωνειακές αρχές όσον αφορά τα επίμαχα πιστοποιητικά. Πράγματι, από την εν λόγω απάντηση προκύπτει ότι ο φάκελος είχε ήδη αποσταλεί στην OLAF.
- 89 Επιβάλλεται συναφώς η υπόμνηση ότι η Επιτροπή θα μπορούσε να διενεργήσει πραγματογνωμοσύνες στα αποτυπώματα των σφραγίδων και στις υπογραφές που έφεραν τα επίμαχα πιστοποιητικά και, ενδεχομένως, να ζητήσει διευκρινίσεις ως προς τον τρόπο με τον οποίο είχε διενεργηθεί ο εκ των υστέρων έλεγχος, προκειμένου να διαπιστώσει αν διέθετε επαρκείς πληροφορίες ούτως ώστε να αποφανθεί επί της προκειμένης καταστάσεως ή αν έπρεπε να εμβαθύνει στις έρευνές της.
- 90 Επομένως, εσφαλμένως η Επιτροπή διαπίστωσε, στο σημείο 37 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι διέθετε επαρκείς πληροφορίες ώστε να αξιολογήσει την κατάσταση.
- 91 Επίσης, εσφαλμένως η Επιτροπή διαπίστωσε, στο σημείο 38 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι «[είχε] τηρήσει όλες τις γενικές υποχρεώσεις εποπτείας τις οποίες υπείχε δυνάμει της συμφωνίας συνδέσεως διενεργώντας ετήσιους ελέγχους, τα αποτελέσματα των οποίων [είχαν] δημοσιευτεί στις εκθέσεις [της Επιτροπής]». Συγκεκριμένα, σε αυτήν εναπέκειτο να λάβει συγκεκριμένα μέτρα εν προκειμένω.

- 92 Επιβάλλεται συναφώς η απόρριψη των επιχειρημάτων της Επιτροπής ότι η έρευνα σχετικά με τα επίμαχα πιστοποιητικά ενέπιπτε στην ευθύνη των γερμανικών τελωνειακών αρχών και ότι οι αρχές αυτές δεν είχαν απευθυνθεί στην OLAF. Πράγματι, από τη δικογραφία προκύπτει ότι η Επιτροπή είχε ενημερωθεί σχετικά με την έρευνα την οποία διενεργούσαν οι γερμανικές τελωνειακές αρχές και ότι θα μπορούσε, επομένως, να τους ζητήσει να διενεργήσουν συμπληρωματικές έρευνες ή να τις διενεργήσει η ίδια, προκειμένου να βεβαιωθεί ότι διέθετε φάκελο ο οποίος περιείχε επαρκείς πληροφορίες προκειμένου να αξιολογήσει την ειδική κατάσταση της προσφεύγουσας υπό την έννοια του άρθρου 239 του ΚΤΚ.
- 93 Σε κάθε περίπτωση, το γεγονός ότι οι εθνικές τελωνειακές αρχές οι οποίες διενεργούσαν τις έρευνες δεν έλαβαν ορισμένα μέτρα διεξαγωγής έρευνας δεν συνεπάγεται ότι η Επιτροπή μπορούσε, ελλείψει τέτοιων μέτρων, να συναγάγει ότι η προσφεύγουσα δεν τελούσε σε ειδική κατάσταση υπό την έννοια του άρθρου 239 του ΚΤΚ.
- 94 Εκ των ανωτέρω απορρέει ότι το πρώτο σκέλος του μοναδικού λόγου ακυρώσεως, το οποίο αφορά παράβαση της προϋποθέσεως περί υπάρξεως ειδικής καταστάσεως, πρέπει να γίνει δεκτό.
- 95 Λαμβανομένης υπόψη της σωρευτικής φύσεως των προϋποθέσεων τις οποίες προβλέπει το άρθρο 239 του ΚΤΚ, πρέπει, στο σημείο αυτό, να εξεταστεί η δεύτερη προϋπόθεση, η οποία αφορά την έλλειψη δόλου ή πρόδηλης αμέλειας εκ μέρους της προσφεύγουσας.

Επί της προϋποθέσεως σχετικά με την έλλειψη δόλου ή πρόδηλης αμέλειας εκ μέρους του εισαγωγέα

- 96 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι συνήψε τις συμβάσεις της με τους Λεττονούς εξαγωγείς σύμφωνα με τις τρέχουσες εμπορικές πρακτικές και ότι κατόπιν αυτών προέβη στις επίμαχες εισαγωγές. Υπογραμμίζει ότι η Επιτροπή φέρει το βάρος αποδείξεως της πρόδηλης αμέλειας.
- 97 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει επίσης ότι δεν είχε εμπειρία στις εισαγωγές προελεύσεως χώρας με προτιμησιακό καθεστώς. Παρά ταύτα, παρατηρεί ότι ουδέποτε δήλωσε ότι οι διατάξεις της Συμφωνίας Συνδέσεως, συμπεριλαμβανομένων των πρωτοκόλλων και των παραρτημάτων, ήταν περίπλοκες και ακατανόητες για την ίδια. Παρατηρεί ότι δεν είχε οποιοδήποτε δικαίωμα ελέγχου του συγκεκριμένου τρόπου με τον οποίο οι αρμόδιες λεττονικές τελωνειακές αρχές εφήρμοζαν τη Συμφωνία Συνδέσεως στην καθημερινή πρακτική τους. Αγνοούσε περαιτέρω αν, και σε ποιον βαθμό, η Επιτροπή ήλεγχε, συμφώνως προς τις υποχρεώσεις της, την ορθή εφαρμογή της Συμφωνίας Συνδέσεως στη Λεττονία. Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι οι σοβαρές παραβάσεις και παραλείψεις των αρμόδιων αρχών οι οποίες διαπιστώθηκαν εκ των υστέρων δεν της ήταν γνωστές ούτε ήταν σε θέση να τις επηρεάσει και ότι είχε εκπλαγεί από την πράξη επιβολής δασμών.
- 98 Η προσφεύγουσα εκτιμά ότι επέδειξε την επιβαλλόμενη επιμέλεια. Υποστηρίζει ότι δεν διατηρούσε οποιαδήποτε αμφιβολία ως προς την κανονικότητα των εξαγωγών από την Λεττονία υπό προτιμησιακό καθεστώς και ότι αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι ποινικές διώξεις οι οποίες κινήθηκαν κατά των δύο διευθυντών της για πλαστογραφία και για φορολογική απάτη αποδείχθηκαν αβάσιμες. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, στο υπόμνημα απαντήσεως, ότι η μνεία «καταγωγή Ρωσίας» («origin Russia») σε έγγραφο το οποίο αφορούσε λινό ύφασμα εισαχθέν με τα επίμαχα πιστοποιητικά δεν αποδεικνύει πρόδηλη αμέλεια εκ μέρους της. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή αναφέρθηκε στη μνεία αυτή εκτός νοηματικού πλαισίου. Τα δελτία παραδόσεως των επίμαχων εμπορευμάτων δεν άφηναν καμία αμφιβολία ως προς τη λεττονική καταγωγή τους. Η δε μνεία «καταγωγή Ρωσίας» την οποία φέρει το έγγραφο αποτελούσε σφάλμα υπαλλήλου της προσφεύγουσας. Επίσης, κατά την προσφεύγουσα, η μνεία αυτή αποτελούσε συνήθη πρακτική στο εμπόριο ώστε να τονίζεται η ιδιαίτερη ποιότητα του λινού υφάσματος.

- 99 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα γνώριζε ότι το λινό ύφασμα το οποίο εισήγαγε ήταν ρωσικής και όχι λεττονικής καταγωγής. Τούτο προκύπτει από τη διάταξη του Landgericht München (περιφερειακού δικαστηρίου του Μονάχου) της 30ής Απριλίου 2009 στο πλαίσιο της ποινικής δίκης κατά του εκτελεστικού διευθυντή της προσφεύγουσας. Επομένως, μπορούσε να προσαφθεί πρόδηλη αμέλεια στην προσφεύγουσα. Η Επιτροπή δεν μπορούσε να αποφανθεί για το αληθές των εκ μέρους της προσφεύγουσας εξηγήσεων σχετικά με τη μνεία «καταγωγή Ρωσίας». Η Επιτροπή εκτιμά, σε κάθε περίπτωση, ότι η προσφεύγουσα δεν επέδειξε την επιβαλλόμενη επιμέλεια, δεδομένου ότι είχε ενδείξεις βάσει των οποίων μπορούσε να υποθέσει ότι τα επίμαχα εμπορεύματα δεν ήταν λεττονικής καταγωγής και ότι, παρόλα αυτά, δεν είχε εξακριβώσει την καταγωγή των εμπορευμάτων, αλλά είχε συνεχίσει να τα εισάγει ζητώντας τελωνειακή ατέλεια υπό προτιμησιακό καθεστώς.
- 100 Το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, όταν οι τελωνειακές αρχές συνάγουν ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι ο επιχειρηματίας βαρύνεται με δόλο ή με πρόδηλη αμέλεια, εναπόκειται στην Επιτροπή να αποδείξει, όταν προτίθεται να διαφοροποιηθεί από την άποψη των εθνικών αρχών, με βάση κρίσιμα πραγματικά στοιχεία, την ύπαρξη πρόδηλης αμέλειας του επιχειρηματία αυτού (βλ. απόφαση της 19ης Μαρτίου 2013, Firma Van Parys κατά Επιτροπής, T-324/10, EU:T:2013:136, σκέψη 86 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Εν προκειμένω, οι γερμανικές τελωνειακές αρχές απέρριψαν την αίτηση της προσφεύγουσας για διαγραφή των εισαγωγικών δασμών στηριζόμενες αποκλειστικώς στην προϋπόθεση περί ειδικής καταστάσεως. Αυτή η απορριπτική απόφαση στη συνέχεια προσεβλήθη ενώπιον του Finanzgericht München (φορολογικού δικαστηρίου του Μονάχου), το οποίο αποφάνθηκε ότι η προσφεύγουσα δεν είχε αθετήσει την υποχρέωση επιμέλειας την οποία υπείχε (βλ. σκέψη 20 ανωτέρω). Κατά συνέπεια, κατ' εφαρμογήν της προαναφερθείσας νομολογίας, η Επιτροπή φέρει το βάρος αποδείξεως.
- 101 Για την εξέταση των προϋποθέσεων του άρθρου 239 του ΚΤΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 905, παράγραφος 3, του κανονισμού εφαρμογής, και όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 40 ανωτέρω, η Επιτροπή οφείλει να εκτιμήσει το σύνολο των κρίσιμων περιστατικών, συμπεριλαμβανομένων των συνδεόμενων με τη συμπεριφορά του επιχειρηματία, ιδίως την επαγγελματική του πείρα, την καλή του πίστη και την επιμέλεια την οποία επέδειξε.
- 102 Υπενθυμίζεται συναφώς η πάγια νομολογία κατά την οποία, προκειμένου να εκτιμηθεί αν συντρέχει πρόδηλη αμέλεια, υπό την έννοια του άρθρου 239 του ΚΤΚ, πρέπει ιδίως να λαμβάνεται υπόψη η περιπλοκότητα των διατάξεων των οποίων η μη εκτέλεση προκάλεσε τη γένεση της τελωνειακής οφειλής, καθώς και η επαγγελματική πείρα και η επιμέλεια του επιχειρηματία (βλ. απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2005, Common Market Fertilizers κατά Επιτροπής, T-134/03 και T-135/03, EU:T:2005:339, σκέψη 135 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 103 Υπό το πρίσμα των ως άνω αρχών, πρέπει να εξετασθούν τα στοιχεία τα οποία έλαβε υπόψη η Επιτροπή κατά την ανάλυση της δεύτερης προϋποθέσεως του άρθρου 239 του ΚΤΚ.
- 104 Από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι, κατά την Επιτροπή, η προσφεύγουσα είχε αθετήσει την υποχρέωσή της επιμέλειας διότι είχε εισαγάγει τα επίμαχα εμπορεύματα ενώ έπρεπε να γνωρίζει ότι η καταγωγή τους δεν ήταν λεττονική. Στην προσβαλλόμενη απόφαση, γίνεται επίσης αναφορά σε συνάντηση της ομάδας εμπειρογνομώνων η οποία έλαβε χώρα στις 8 Μαΐου 2014 στο πλαίσιο της επιτροπής του ΚΤΚ, τμήμα «Τελωνειακή οφειλή και εγγυήσεις», σύμφωνα με το άρθρο 907 του κανονισμού εφαρμογής, κατά την οποία είχε συζητηθεί η περίπτωση της προσφεύγουσας (στο εξής: συνάντηση της ομάδας εμπειρογνομώνων). Κατά την προσβαλλόμενη απόφαση, η Λεττονία είχε δηλώσει ότι δεν είχε εκδώσει τα επίμαχα πιστοποιητικά και ότι είχε «αδιάσειστα» στοιχεία τα οποία αποδείκνυαν ότι τα επίμαχα εμπορεύματα δεν ήταν λεττονικής καταγωγής. Στη συνάντηση της ομάδας εμπειρογνομώνων, οι λεττονικές τελωνειακές αρχές υποστήριξαν συναφώς ότι η μεταφορά του λινού υφάσματος είχε πραγματοποιηθεί σε πλείονα στάδια αποκλειστικώς προκειμένου να καλυφθεί η πραγματική καταγωγή των εμπορευμάτων και να χρησιμοποιηθούν έγγραφα μεταφοράς εκδοθέντα στη Λεττονία ώστε να πιστοποιηθεί ψευδώς ότι τα εμπορεύματα ήταν λεττονικής καταγωγής.

- 105 Κατόπιν των προεκτεθέντων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή δεν προέβη σε ανάλυση της συμπεριφοράς της προσφεύγουσας. Συγκεκριμένα, δεν αποδεικνύεται με την προσβαλλόμενη απόφαση ότι η προσφεύγουσα όφειλε να γνωρίζει ότι τα εμπορεύματα τα οποία εισήγγε δεν ήταν λεττονικής καταγωγής. Το ζήτημα αυτό αποτελεί, εξάλλου, το κύριο ζήτημα στην υπό κρίση υπόθεση, στον βαθμό που η προσφεύγουσα προβάλλει ότι δεν γνώριζε ότι τα επίμαχα εμπορεύματα δεν ήταν λεττονικής καταγωγής. Το γεγονός ότι η προσφεύγουσα επεδίωξε να επωφεληθεί από το προτιμησιακό καθεστώς δεν αποδεικνύει ότι ενήργησε με πρόδηλη αμέλεια.
- 106 Ομοίως, η δήλωση των λεττονικών τελωνειακών αρχών κατά τη συνάντηση της ομάδας εμπειρογνομόνων δεν αποδεικνύει περαιτέρω ότι η προσφεύγουσα είχε ενεργήσει με πρόδηλη αμέλεια. Συγκεκριμένα, επισημαίνεται ότι η εν λόγω συνάντηση έλαβε χώρα στις 8 Μαΐου 2014, ήτοι περισσότερα από δώδεκα έτη μετά τη λήξη της κρίσιμης περιόδου, οπότε είναι αμφίβολο το κατά πόσον οι προϋποθέσεις εισαγωγής κατά την κρίσιμη περίοδο, και ιδίως οι σχετικές με τις εισαγωγές της προσφεύγουσας, είχαν εξετασθεί στη συγκεκριμένη υπόθεση.
- 107 Εξάλλου, το γεγονός ότι τα επίμαχα εμπορεύματα διέρχονταν από τελωνειακές αποθήκες στη Λεττονία, όπως υποστήριξαν οι λεττονικές τελωνειακές αρχές κατά τη συνάντηση της ομάδας εμπειρογνομόνων, δεν είναι κρίσιμο στον βαθμό που τούτο αναφερόταν μόνον στην έκθεση της OLAF, ήτοι μετά την κρίσιμη περίοδο. Επιπλέον, το γεγονός αυτό, εφόσον ισχύει, αποδεικνύει απλώς παράνομες πράξεις δυνάμενες να καταλογισθούν τόσο στις λεττονικές τελωνειακές αρχές όσο και στην προσφεύγουσα ή σε άλλους εμπλεκόμενους επιχειρηματίες.
- 108 Επιπλέον, η Επιτροπή δεν προσκόμισε στοιχεία δυνάμενα να επικυρώσουν ή να επαληθεύσουν τη δήλωση των λεττονικών τελωνειακών αρχών κατά τη συνάντηση της ομάδας εμπειρογνομόνων. Εξάλλου, πρέπει να επισημανθεί ότι παρόμοια δήλωση περιέχεται στο έγγραφο της 14ης Μαρτίου 2014 με το οποίο η Επιτροπή ενημέρωνε την προσφεύγουσα σχετικά με την πρόθεσή της να εκδώσει δυσμενή εις βάρος της απόφαση (βλ. σκέψη 22 ανωτέρω). Ωστόσο, στο έγγραφο αυτό, η Επιτροπή μνημονεύει ως πηγή όχι τις λεττονικές τελωνειακές αρχές, αλλά τη διάταξη του Finanzgericht München (φορολογικού δικαστηρίου του Μονάχου) της 30ής Απριλίου 2009, η οποία με τη σειρά της παραπέμπει στην έκθεση της OLAF.
- 109 Συνεπώς, η Επιτροπή δεν αποδεικνύει, στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η συμπεριφορά της προσφεύγουσας συνιστά έλλειψη επιμέλειας εκ μέρους της.
- 110 Ως προς το επιχείρημα το οποίο αντέτεινε η Επιτροπή, σύμφωνα με το οποίο η προσφεύγουσα ήταν προδήλως αμελής καθόσον υπάλληλός της ανέφερε «καταγωγή Ρωσίας» σε ένα έγγραφο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η εκτίμηση αυτή συνιστά απόπειρα εκ των υστέρων αιτιολογήσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως και, ως εκ τούτου, είναι απαράδεκτη ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Συγκεκριμένα, κατά πάγια νομολογία, η αιτιολογία πρέπει, κατ' αρχήν, να κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο ταυτόχρονα με τη βλαπτική γι' αυτόν πράξη, καθόσον η έλλειψη αιτιολογίας δεν μπορεί να θεραπευθεί λόγω του ότι ο ενδιαφερόμενος πληροφορείται την αιτιολογία της πράξεως κατά τη διαδικασία ενώπιον του δικαστή της Ένωσης (αποφάσεις της 26ης Νοεμβρίου 1981, Michel κατά Κοινοβουλίου, 195/80, EU:C:1981:284, σκέψη 22, της 28ης Ιουνίου 2005, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, EU:C:2005:408, σκέψη 463, και της 12ης Δεκεμβρίου 2006, Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran κατά Συμβουλίου, T-228/02, EU:T:2006:384, σκέψη 139)
- 111 Εν πάση περιπτώσει, αυτή και μόνο περίπτωση δεν αποδεικνύει πρόδηλη αμέλεια εκ μέρους της προσφεύγουσας.

- 112 Καθόσον η Επιτροπή δεν απέδειξε, όπως απαιτεί η νομολογία που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 100 και 102 ανωτέρω, έλλειψη επιμέλειας εκ μέρους της προσφεύγουσας και, επομένως, πρόδηλη αμέλειά της, το δεύτερο σκέλος του μοναδικού λόγου ακυρώσεως, το οποίο αφορά παραβίαση της προϋποθέσεως περί ελλείψεως πρόδηλης αμέλειας εκ μέρους του εισαγωγέα, πρέπει επομένως, και αυτό, να γίνει δεκτό.
- 113 Από το σύνολο των προεκτεθέντων απορρέει ότι η προσφυγή της προσφεύγουσας πρέπει να γίνει δεκτή και, κατά συνέπεια, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 114 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.
- 115 Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το αίτημα της προσφεύγουσας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) **Ακυρώνει την απόφαση C(2014) 4908 τελικό της Επιτροπής, της 16ης Ιουλίου 2014, με την οποία απορρίφθηκε αίτημα της Combaro SA για τη διαγραφή εισαγωγικών δασμών ποσού 461 415,12 ευρώ.**
- 2) **Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρει τα δικαστικά έξοδά της καθώς τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Combaro SA.**

Prek

Schalin

Costeira

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 19 Ιουλίου 2017.

(υπογραφές)